

۴ اصل قرآنی در برابر کارگزاران نظام و سرمایه‌داران

دبیرکل مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی با استناد به آیه «الَّذِينَ إِذَا مَا كَانُوا فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ وَأَمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ وَاللَّيْلَةَ عَاقِبَتُهُ الْأُمُورِ» چهار اصل قرآنی که باید در سال جدید مورد توجه صاحبان سرمایه و ثروت و کارگزاران نظام قرار گیرد، تشریح کرد.

حجت‌الاسلام والمسلمین حمید شهریاری، دبیرکل مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی طی پیامی، آغاز سال ۱۴۰۴ هـ.ش را تبریک گفت. متن این پیام به شرح ذیل است:

«الَّذِينَ إِذَا مَا كَانُوا فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ وَأَمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ وَاللَّيْلَةَ عَاقِبَتُهُ الْأُمُورِ»

حلول سال نو شمسی را خدمت همه ایرانیان در سراسر دنیا تبریک عرض می‌کنم و برای ایشان آرزوی توفیق، سلامت و سعادت دارم.

امسال در حالی آغاز می‌شود که عید نوروز مقارن با ایام ماه مبارک رمضان است. برای ما تجربه پیشینی نسبت به ترکیب بین اوقات شمسی و اوقات قمری وجود داشته و ایرانیان به خوبی توانستند، سنت‌های ایرانی را با سنت‌های اسلامی تلفیق کنند و متناسب با هر کدام از مناسبت‌ها، رفتار خوبی از خود بروز دهند که نشانه عقلانیت و نهایت فرهنگ در ایرانیانی است که سبک زندگی‌شان ترکیبی از سبک زندگی ایرانی و اسلامی است.

آیه‌ای که در ابتدا فرائت شد، دلالت بر کسانی دارد که مکنتی بر روی زمین دارند و دستشان به جایی نمی‌رسد؛ حالا یا قدرت یا ثروت یا امکاناتی دارند که می‌توانند بر روی زمین سبک زندگی خود را تنظیم کنند. علاوه بر آن می‌توانند بر نوع سبک زندگی دیگران هم تأثیر بگذارند و مجتمع بهتری، اجتماع بهتری یا جامعه بهتری را برای خودشان و افرادی که در کنارشان قرار دارند، رقم بزنند.

«الذینَ إِنْ مَكَانَهُمْ فِي الْأَرْضِ؛ کسانی که دارای مکنت، قدرت یا ثروتی هستند و دارای امکاناتی؛ خداوند متعال در این آیه شریفه از آنها یاد کرده و چهار ویژگی را به آنها نسبت داده و گفته است، اینها انسان‌هایی هستند که این چهار ویژگی را دارند و ما می‌توانیم این ویژگی‌ها را در آنان مشاهده کنیم.

طبیعتاً یکی از مهمترین مصادیق این آیه، کارگزاران نظام هستند و یکی از مخاطبان اصلی این آیه شریفه هستند. «الذینَ إِنْ مَكَانَهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ» این‌ها کسانی هستند که اقامه نماز می‌کنند. نماز به عنوان بزرگترین عبادت انسان در رابطه با خداوند متعال قرار دارد و رابطه انسان را با خدا تنظیم می‌کند و این جمله به عنوان بزرگترین مصداق رابطه انسان و خدا آمده است. «أَقَامُوا الصَّلَاةَ» پس اگر مکنتی دارید، امکاناتی دارید باید در راه اقامه نماز هزینه کنید.

دومین نکته «وَأَتَوْا آلَهُمْ لِيُؤْتُوا»؛ کسانی که زکات می‌پردازند، زکات هم از باب روابطی است که انسان‌ها با خودشان دارند. خداوند در دنیا عده‌ای را با عده دیگر امتحان می‌کند و در آیاتی به این نکته اشاره شده که ما عده‌ای را ثروتمند و عده‌ای را فقیر قرار می‌دهیم تا بعضی را به واسطه بعضی دیگر امتحان کنیم. امروز روزی است که اگر کسی مکنتی دارد، حتماً باید به فقرا رسیدگی کند.

یکی از مهمترین آداب اسلامی به خصوص در عید نوروز این است که مراقب باشیم و به کسانی که سفره‌شان خالی است و دستشان از مال دنیا کوتاه است، کمک کنیم، با آنها همدردی و همدلی داشته باشیم.

ثروتمندان رسیدگی کنند و سفره آنها را هم مثل سفره خودشان رنگین کنند تا همه در کنار هم زندگی خوشایندی داشته باشیم. رسیدگی ثروتمندان به فقرا و رسیدگی کسانی که مکنتی دارند، به فقرا یکی از شرایط و ضروریات است که صاحبان مکنت در زندگی خودشان رعایت کنند. آن وقت ما دارای جامعه‌ای خواهیم بود که افراد در آن دلسوز یکدیگرند، صفت رحمت الهی را در خودشان بروز می‌دهند و موجب می‌شوند که فقر از جامعه‌شان کنار برود یا کمتر شود.

سومین ویژگی «وَأَمْزُوا بِالْمَعْرُوفِ» است. ما کارهای خوب در پیرامون خود زیاد داریم. ویژگی سوم این است که امر به معروف می‌کنند، یعنی همدیگر را توصیه‌زبانی و کمک‌کنند تا این کارهای خیر و معروف و این کارهایی که همه آنها را کارهای نیک می‌پندارند، انجام شوند. معروف یعنی چیزی که همه عقلا آن را نیک می‌شمارند و به قول معروف عرف جامعه آن را می‌پسندد و اگر می‌بینند کسی برخلاف این رفتار می‌کند، توهین می‌کند، دروغ می‌گوید و دزدی و هیزی می‌کند از آن بدشان می‌آید؛ اینها اموری است که باید کسانی که مکلف شده‌اند و دارای مکنت هستند، مانند کارگزاران نظام و کسانی که قدرت یا امکانات دارند، دیگران را تشویق و ترغیب کنند امور معروف را به جا بیاورند.

ویژگی چهارم «وَنَهَوُوا عَنِ الْمُنْكَرِ وَاللَّاهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ» است. منکر آن چیزی است که عقلای عالم از آن دوری می‌کنند و از آن بدشان می‌آید، از آن کراهت دارند. جامعه از بسیاری از کارها پرهیز می‌کند و کراهت دارد. احیاناً اگر کسی غفلتی کرد و به دلایلی از راه مستقیم خارج و وارد راه منکر شد، جامعه باید نسبت به او مسئولیت داشته باشد و دیگران را ترغیب کند تا از این منکرات پیشگیری کند. امور مذموم اموری هستند که همه عقلا آنها را مذمت می‌کنند، مثل دروغ، خیانت، گول زدن، تهمت زدن، توهین کردن. اینها منکراتی هستند که همه عقلا در همه جوامع آنها را نهی کرده‌اند. نهی کردن از امور ناپسند و ویژگی چهارمی است که خداوند متعال از کسانی که به آنها مکنت داده، امکانات داده، ثروت داده، مقامی داده، توقع دارد.

توصیه بنده به کارگزاران نظام این است که این چهار ویژگی را مد نظر داشته باشند. کارگزاران نظام بخش مهمی از جامعه محسوب می‌شوند و نیز بخش قابل ملاحظه‌ای از اقتصاد کشور در حوزه کارگزاری در حال تنظیم است؛ بنابراین همه ما باید از دارایی‌های سازمان مراقبت کنیم به ویژه دارایی‌هایی که برای خدمت به مردم و برای خدمت به نظام مقدس جمهوری اسلامی تنظیم شده‌اند. همه ما موظف هستیم که این اصول چهارگانه را در رابطه با این دارایی‌ها رعایت کنیم و طوری رفتار کنیم که ان‌شاءاً به الگو و مدینه فاضله برای آیندگان تبدیل شود و اگر کسی خطا یا گناهی مرتکب می‌شود، پیگیری کنیم تا این خطا اصلاح شود که اصلاح‌گری یکی از ویژگی‌های مردان خداست.

در نهایت هم ما اگر مسئولیت‌های خودمان را انجام دهیم، ما بقی خداست «وَلِلَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ» و خداوند متعال خودش به تقدیر خودش برای جوامع مختلف در طول تاریخ عاقبت‌هایی را رقم زده و امیدواریم ان‌شاءا□ عاقبت خیر برای جامعه ما رقم بخورد.

امسال ایام نوروز مقارن با روز قدس است، همه ما موظف هستیم در راهپیمایی روز قدس شرکت کنیم و حمایت خودمان را از مظلومان عالم که امروز به اصلی‌ترین نیازهای روزمره خودشان که آب و غذا و سکونت است، محتاج هستند و در محرومیت به سر می‌برند، اعلام کنیم. جنایتکاران صهیونیست از رسیدن ما یحتاج اولیه به مردم غزه جلوگیری می‌کنند و باید کمک کنیم تا این ما یحتاج به دست مردم مظلوم غزه برسد، امنیت به کرانه باختری و جنوب لبنان و سوریه برسد. اینها جنایتکارانی هستند که روی جنایتکاران تاریخ را در جنگ جهانی دوم سفید کرده‌اند. افرادی هستند که هیچ رحمی بر کودک و پیر ندارند و امیدواریم خداوند متعال پیروزی را هر چه زودتر شامل حال مستضعفان بگرداند و نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران را محفوظ بدارد. بر توفیق و سعادت و سلامت مقام معظم رهبری بیفزاید و به همه ما توفیق خدمت به مردم و مستضعفان عنایت بفرماید.